

STJØRDAL KOMMUNE

SHA-plan
Plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø

Prosjekt: Sanering VA og opparbeidelse av Kvislabakkvegen

Ansvarsnr.: 30006

Versjon: 02.06.2026

Utarbeidelse og godkjenning av SHA-plan

Prosjekt/kontrakt:	Sanering VA og opparbeidelse av Kvislabakkvegen
Utarbeidet av:	Roger Hernes
Dato:	02.06.2026
Godkjent av:	Tor Stein Korsvold
Signatur:	

Distribusjon og ajourføring av SHA-plan

Byggherren har ansvar for ajourføring, komplettering og distribusjon av SHA- plan. HMS er fast sak på alle bygge møter. Begge parter har plikt til å melde fra om forhold som ikke er i overensstemmelse med planen, eller som bør behandles og innlemmes i planen.

Distribusjonsliste	
Navn	Firma/kontor

Ajourføring			
Dato	Beskrivelse av endring	Utarbeidet av	Godkjent av

INNHALDSFORTEGNELSE

1	INNLEDNING	4
1.1	FORMÅLET MED PLANEN	4
1.2	ORIENTERING OM PROSJEKTET	4
1.3	MÅLSETTING FOR SHA	4
1.4	INFORMASJON OM OG OPPDATERING AV SHA-PLANEN	4
2	ORGANISERING AV HMS-ARBEIDET	5
2.1	GENERELT	5
2.2	BYGGHERRE	5
2.3	HOVEDBEDRIFT MED SAMORDNINGSANSVAR:	5
2.4	ORGANISASJONSKART	6
2.5	INFORMASJON OM HMS -BESTEMMELSER OG INFORMASJONSFLYT	6
3	FRAMDRIFTSPLAN	8
3.1	BYGGHERRENS FRAMDRIFTSPLAN	8
3.2	ENTREPRENØRENS FRAMDRIFTSPLAN	9
4	RISIKOHÅNDTERING	10
4.1	MULIGE FARER OG TILTAK	10
4.2	OPPFØLGING	12
5	ULYKKESBEREDSKAP	14
5.1	BEREDSKAPSPLAN	14
5.2	NØDPROSEDYRER	14
5.2.1	Nødprosedyre ved mindre alvorlig personskade	14
5.2.2	Nødprosedyre ved alvorlig personskade	14
5.2.3	Nødprosedyre ved utslipp eller utilsiktet miljøskade	14
5.2.4	Nødprosedyre ved brann	14
5.3	RUTINER VED VARSLING AV ULYKKER, BRANN OG FORURENSING:	15
5.4	VARSLINGSPLAN	16
6	AVVIK OG AVVIKSBEHANDLING	17
6.1	AVVIK FRA SHA-PLANEN	17
6.1.1	Entreprenørens plikter	17
6.1.2	Byggherres plikter	17
6.2	HMS-AVVIK	17
7	VEDLEGG	18
7.1	PROSEDYRE FOR STILLINGSBESKRIVELSE FOR HMS-KOORDINATOR I PROSJEKTERINGSFASEN	19
7.2	PROSEDYRE FOR STILLINGSBESKRIVELSE FOR HMS-KOORDINATOR I UTFØRELSESFASEN	20
7.3	SKJEMA FOR MELDING AV AVVIK FRA SHA-PLANEN	21
7.4	LOVER, FORSKRIFTER OG HÅNDBØKER	22

1 INNLEDNING

1.1 Formålet med planen

Denne planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA) gjelder for prosjektet sanering VA og opparbeidelse av Kvislabakkvegen. SHA-planen er utarbeidet i henhold til kravene i § 8 i Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften), og er byggherres overordnede plan for styring av SHA-arbeidet i prosjektet.

Planen må ses i sammenheng med krav til ivaretagelse av SHA i kontraktene mellom byggherren og utførende parter.

1.2 Orientering om prosjektet

Tiltaket omfatter utskiftning av eksisterende VA-ledninger med tilhørende kummer, private stikkledninger for vann føres i kum, alt dette utført i henhold til gjeldende Va-norm.

I forbindelse med VA-arbeidene skal vegen opparbeides på nytt i henhold til gjeldende vegnormaler, inkludert ny veg oppbygning og slitelag. Det etableres nytt fortau i henhold til norm langs strekningen i tråd med krav til trafikksikkerhet og universell utforming. Videre inngår etablering av nytt gatelysanlegg med energieffektive armaturer tilpasset veg og fortau.

1.3 Målsetting for SHA

Prosjektet skal gjennomføres uten skade på personer, og med et godt arbeidsmiljø for de som jobber på anlegget.

1.4 Informasjon om og oppdatering av SHA-planen

Koordinator for SHA i prosjekteringsfasen (KP) er dokumentansvarlig for planen frem til oppstart av bygge- eller anleggsarbeidene. Koordinator for SHA i utførelsesfasen (KU) er dokumentansvarlig for planen i utførelsesfasen av prosjektet.

Planen skal revideres dersom det er endringer i prosjektet og opplysninger om dette, eller kommende aktiviteter som krever at planen utvikles videre. Oppdateringer av planen distribueres via e-post til alle involverte i prosjektet.

2 ORGANISERING AV HMS-ARBEIDET

2.1 Generelt

Kontraktstype: Åpen anbudskonkurranse
Entrepriseform: Hovedentreprise
Kort informasjon om kontrakten: Sanering VA og opparbeidelse av Kvislabakkvegen

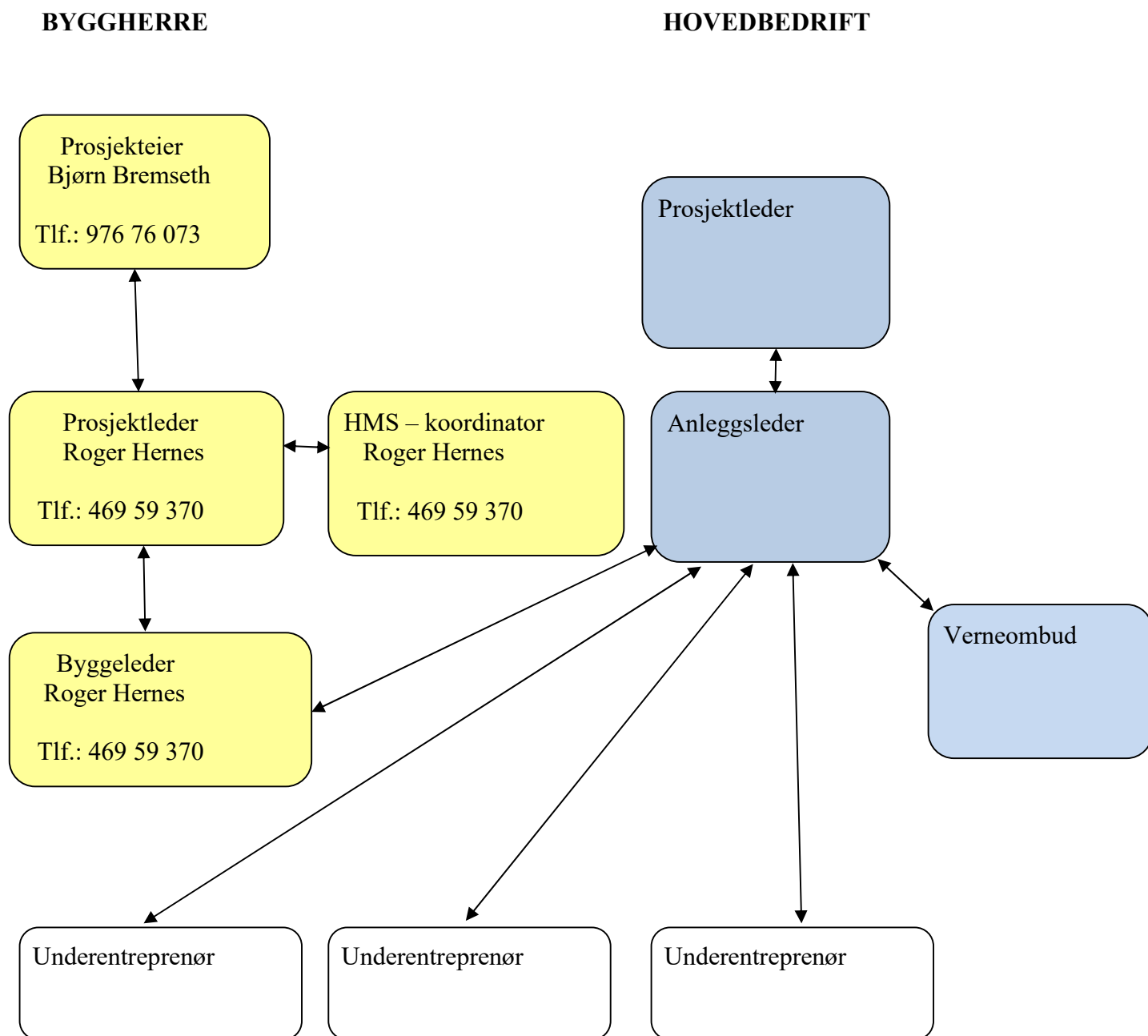
2.2 Byggherre

		Mobiltlf.
Prosjekteier: Bjørn Bremseth		976 76 073
Prosjektleder: Roger Hernes		469 59 370
HMS-koordinator: Roger Hernes		469 59 370
Byggeleder: Roger Hernes		460 59 370

2.3 Hovedbedrift med samordningsansvar:

	Tlf. kontor	Mobiltlf.
Prosjektleder:		
Anleggsleder:		
Verneombud:		
Andre entreprenører/virksomheter tilknyttet kontrakten (underentreprenører):		
Andre interessenter (teleoperatører, kraftselskaper osv.):		

2.4 Organisasjonskart

2.5 Informasjon om HMS -bestemmelser og informasjonsflyt

Byggherren i samarbeid med hovedentreprenøren gir ved oppstart av kontrakten, informasjon om innholdet i SHA- planen til alle entreprenører og enmannsbedrifter som er kjent på oppstartstidspunktet. For entreprenører og enmannsbedrifter som kommer inn på et senere tidspunkt, blir det gitt tilsvarende informasjon før arbeidet deres startes opp. Det er arbeidsgiveransvar å gi informasjonen videre til arbeidstakerne.

Endringer i SHA- planen blir informert om på tilsvarende måte.

3 FRAMDRIFTSPLAN

3.1 Byggherrens framdriftsplan

Tidsfrister for totalentreprenøren i henhold til kontrakt.

Igangsettelse på byggeplass: ca. **uke XX i 202X.**

Sluttfrist: - Kontraktarbeidet skal ferdigstilles innen utgangen av **uke XX i 202X.**

Tidsfrister for byggherren: ingen

3.2 Entreprenørens framdriftsplan

4 RISIKOHÅNDTERING

4.1 Mulige farer og tiltak

Byggherren har foretatt overordnet risikovurdering for hovedentreprisen sanering VA og opparbeidelse av Kvislabakkvegen. Det er ikke avdekket forhold som medfører spesiell risiko ut over det som er vanlig i denne type prosjekter.

En risikovurdering er alltid beheftet med usikkerhet og er derfor ingen fasit for hva som kan skje.

Den inngår som et beslutningsunderlag både under planlegging og utførelse av arbeidet.

	Risikofaktorer	Vurdering / Begrunnelse	Tiltak	Ansvarlig
1	Graving som medfører kryssing eller nærføring av kabler i grunnen.	Liten sannsynlighet for farlige hendelser. Nærgraving av kabler.	Hovedentreprenør er ansvarlig for kabelpåvisning før gravearbeid starter. Kontakt Stjørdal kommune, NTE, Telia, Telenor og evt. andre berørte kabeletater.	Hovedentreprenør
2	Arbeid nær høyspentledninger og elektriske installasjoner.	Liten sannsynlighet for farlige hendelser. Nærgraving av høyspente kabler.	Kartlegging og påvisning. Håndgraving. Sikkerhetsvakt ved graving i nærheten av høyspent. Følge krav fra NTE/Tensio.	Hovedentreprenør
3	Arbeid på steder med passerende trafikk Arbeidere eller utstyr og anlegg under arbeid kan bli påkjørt eller utsettes for ekstra belastning.	Arbeid går langs trafikkert veg. Liten sannsynlighet for farlige hendelser.	Utarbeide arbeidsvarslingsplan som skal godkjennes av Stjørdal kommune. Sette opp varslingsplanen. Fysisk sikring som skal hindre trafikk, motorisert eller gående/syklende å komme inn på byggeområdet. SJA vedrørende sikring for myke trafikanter. Det skal brukes lastebiler med ryggesignal.	Hovedentreprenør og evt underentreprenør
4	Trafikk (anlegg vs myke trafikanter)	Nært skoleområde gir høy andel barn som ikke alltid har forutsigbar trafikkatferd	Etablere tydelig omkjøring, fysisk sikring(gjerder) trafikkvakter i perioder (skolestart/slutt)	Hovedentreprenør

5	Anleggstrafikk	Økt tungtrafikk i område med elever og foreldretrafikk	Planlegge kjøreruter, begrense transport i perioder, intern trafikkplan	Hovedentreprenør
6	Adkomst til eiendommer	Beboere og skole trenger trygg tilgang	Midlertidige gangbruer, god informasjon og varsling	Hovedentreprenør
7	Arbeidstakere kan bli utsatt for ras eller synke i gjørme/ kvikkleire. Arbeid under grunnvannsstand.	Liten sannsynlighet.	Forskrift om ”Utførelse av arbeid” skal benyttes. Bruk av grøftekasser. Sikring av grøfter og byggegrøper. Vannlensing og drenering av grøft. SJA for grøftearbeid med stor vannintrenging.	Hovedentreprenør
8	Arbeid som innebærer at personer kan bli skadet ved fall eller av fallende gjenstander	Liten sannsynlighet for farlige hendelser. Fall ned i grøfter eller fallende gjenstand ned i grøft.	Sikring av grøfter og utgravinger. Bruk av verneutstyr	Hovedentreprenør
9	Arbeid med montering/ demontering av tunge elementer (betong – kummer, kumarmaturer, grøftekasser m.m): Klemfare	Liten sannsynlighet for farlige hendelser. Kum elementer og rørelementer av betong.	Løftemetode. Hovedentreprenør er ansvarlig for at løfteutstyr er sertifisert og i orden. Viktig med rutiner for varsling og ferdsel ved bruk av løfteutstyr. Sikring/sperring	Hovedentreprenør
10	Graving ved eksisterende vann og avløpsledninger.	Liten sannsynlighet for farlige hendelser.	Vanlig forsiktighet og rutiner ved nærgraving av eksisterende ledninger. Frigraving av eksisterende ledninger må i størst mulig grad unngås, og ikke ligge åpent utenom arbeidstid.	Hovedentreprenør
11	Arbeider med spunt/grøftkasser	Liten sannsynlighet for farlige hendelser.	Forskrift om ”Utførelse av arbeid” skal benyttes. Hovedentreprenør er ansvarlig for at firmaets ansatte har kunnskap om forskriftenes innhold.	Hovedentreprenør

12	Asfaltering: Fare for forbrenningsskader ved håndtering av varm asfalt, innånding av asfaltrøyk. Personer i arbeid like inntil utleggermaskin og lastebil som leverer asfalt: Klem- og påkjørsel fare.	Liten sannsynlighet for farlige hendelser.	Sørge for riktig bruk av verneutstyr ifølge arbeidsmiljøloven, at det er førstehjelpsutstyr tilgjengelig, brannslukningsutstyr etc. Riktig bruk av synlighetsmarkert arbeidstøy. Opplæring og informasjon, vernerunder, osv. Rutiner og prosedyrer for hvordan arbeiderne skal forholde seg til biler som leverer asfalt, utleggermaskin osv.	Hovedentreprenør og evt. Underentreprenør
13	Arbeid som utsetter personer for kjemiske eller biologiske stoffer	Liten sannsynlighet for farlige hendelser. Kontakt med klor ved desinfisering av vannledning.	Prosedyrer. Verneutstyr.	Hovedentreprenør
14	Arbeid med væske under trykk	Liten sannsynlighet for farlige hendelser. Trykkprøving av vannledning.	Prosedyrer.	Hovedentreprenør
15	Arbeid som innebærer bruk av sprengstoff		Prosedyrer, verneutstyr, sikring av området. Skilting/varsling. SJA for grøftarbeid med sprenging.	Hovedentreprenør
16	Støy og støv	Kan påvirke skolemiljø og undervisning	Tidsbegrensning av støyende arbeid, støvdemping (vanning)	Hovedentreprenør
17	Annet?			

4.2 Oppfølging

Byggherrens overordnede og eventuelt detaljerte risikovurderinger med tiltak er ikke nødvendigvis uttømmende. Entreprenøren skal vurdere byggherrens konklusjoner, samt gjøre selvstendige vurderinger av risikofylte arbeidsoperasjoner. Entreprenøren skal oppdatere organisasjonskartet med kontaktinformasjon til entreprenørens egne ansvarlige på prosjektet, og sørge for at oppdatert organisasjonskart er enkelt tilgjengelig for de ansatte. Det samme skal gjøres med varslingsplanen og entreprenørens egen risikovurdering.

Entreprenør skal sørge for at byggherre får tilgang til oppdatert SHA-plan FØR planlagt oppstart av arbeidene.

Begge parter skal gi løpende tilbakemelding om nye risikoforhold eller endrede forutsetninger i risikovurderingen utover det som er påpekt i tabellen over.

Dokumentasjon av entreprenørens egne risikovurderinger og sikker-jobb-analyser (SJA) skal overleveres byggherre løpende i kontraktstiden.

Gjeldende versjon av SHA-planen skal i tillegg være lett tilgjengelig på bygge- eller anleggsplassen.

5 ULYKKESBEREDSKAP

5.1 Beredskapsplan

Som en del av HMS- planen skal hovedbedriften utarbeide en beredskapsplan for prosjektet. Planen skal vise plassering av førstehjelpsutstyr, brannslukningsutstyr, rømningsveier, varslingsrutiner og opptreden ved ulykker.

Hovedbedriften er også ansvarlig for å skaffe og bekoste oppslagstavler, førstehjelpsutstyr og brannslukningsapparater i nødvendig antall.

5.2 Nødprosedyrer

5.2.1 Nødprosedyre ved mindre alvorlig personskade

- Informer sikkerhetsansvarlig
- Vurdere skaden
- Sørg for nødvendig førstehjelp
- Eventuelt kontakt lege
- Sikkerhetsansvarlig lager skaderapport

5.2.2 Nødprosedyre ved alvorlig personskade

- Få overblikk over skadeomfanget
- Iverksette førstehjelp
- Ring for medisinsk nødhjelp tlf: 113
- Kontakt sikkerhetsansvarlig
- Kontakt pårørende

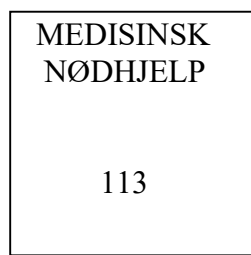
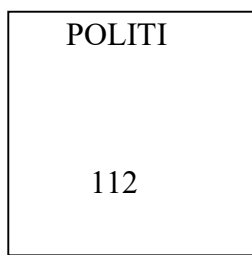
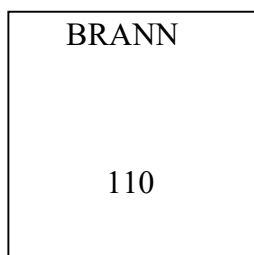
5.2.3 Nødprosedyre ved utslipp eller utilsiktet miljøskade

- Ring brann og redningsvesenet tlf: 110

5.2.4 Nødprosedyre ved brann

- Steng dører, vinduer og andre åpninger
- Ring brann og redningsvesenet tlf: 110
- Hjelp alle som trenger det
- Sørg for at brannvesenet kan komme fram
- Slokke

TELEFON ØYEBLIKKELEG HJELP

5.3 Rutiner ved varsling av ulykker, brann og forurensing:

Hovedbedriftens rapportering av arbeidsulykker og yrkesskader skal utover egen rapportering også inkludere underentreprenører. Varsling skal skje etter følgende retningslinjer:

Hva rapporteres	Når rapporteres	Av hvem	Til hvem	Rapportform til byggherren
Alvorlige ulykker i forbindelse med arbeid	Når det skjer	Hovedbedrift	Politi, Arbeidstilsynet, Byggherrens representant, DSB (ved spr.ulykker og elektrisitetsulykker), Brannvesenet (ved brann og forurensningsulykker), Verneombud. Pårørende (politiet varsler ved dødsulykke)	Muntlig i første omgang deretter skriftlig.
		Byggherrens representant	Stjørdal kommune: Prosjektleder, Enhetsleder Vann og Avløp, Sektorleder Bydrift og Infrastruktur, Kommunalsjef Kommunedirektør	Muntlig i første omgang deretter skriftlig.
Øvrige ulykker	Senest innen 48 timer	Hovedbedrift	Byggherrens representant, DSB i tillegg til Arbeidstilsynet (ved spr.ulykker og elektrisitetsulykker), verneombud	Skriftlig
Nestenulykker	Senest innen 14 dager	Hovedbedrift	Byggherrens representant, verneombud	Skriftlig
Alvorlige nestenulykker	Når det skjer	Hovedbedrift	Som for alvorlige arbeidsulykker	Muntlig i første omgang, deretter skriftlig
Yrkessykdom/ Yrkesskade	Når det blir konstatert ¹⁾	Hovedbedrift	Arbeidstilsyn, byggherrens representant ²⁾	Skriftlig

¹⁾ Benyttes til forebyggende arbeid

²⁾ Bare når arbeidstaker samtykker og sykdommen er relevant for arbeid i denne kontrakten.

Tegnforklaring

DSB: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

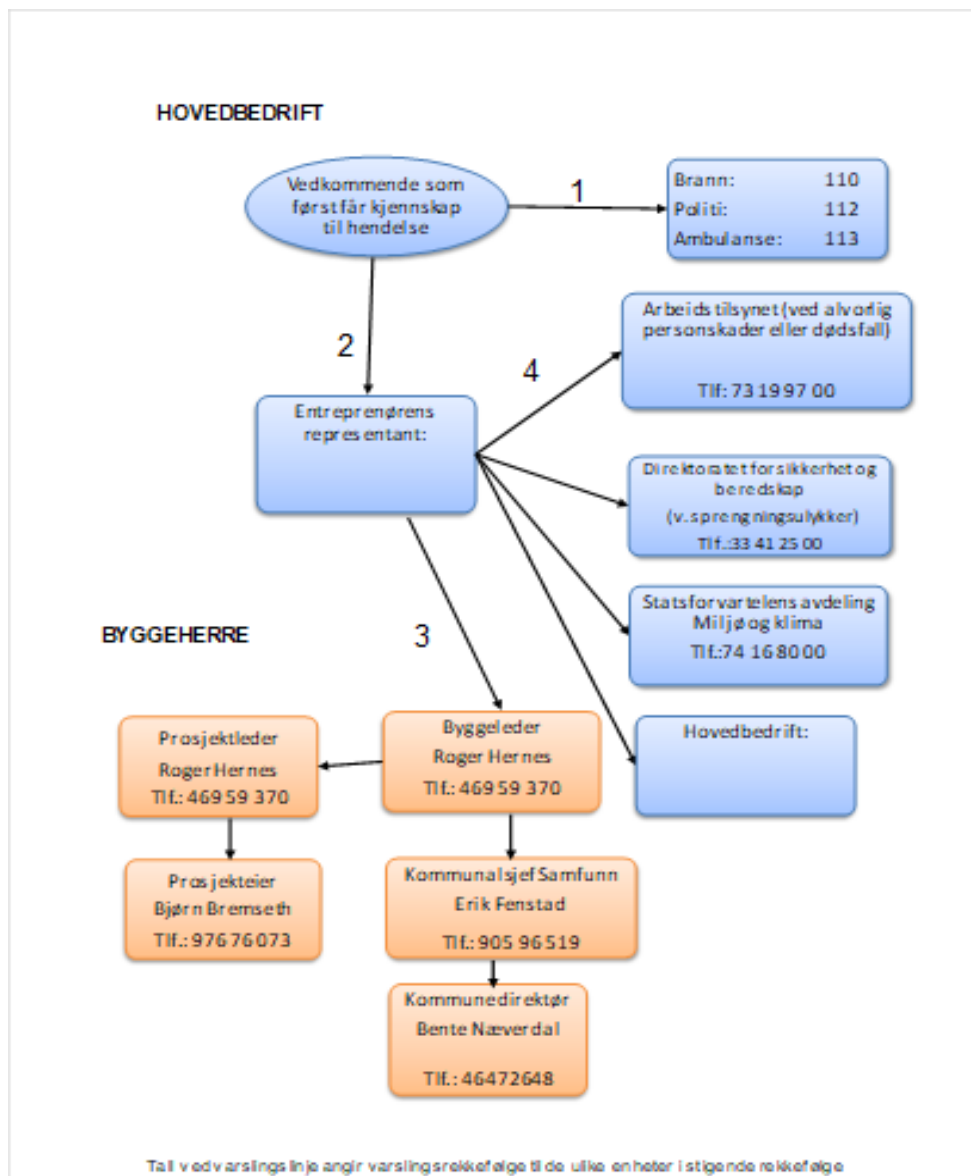
HMS: Helse, miljø og sikkerhet

Nestenulykke: Uønsket hendelse som under litt andre omstendigheter kunne ha resultert i

skade på personer, miljø eller materielle verdier

Ulykke: Uønsket hendelse som resulterer i utilsiktet skade på personer, miljø eller materielle verdier, eller fører til produksjonstap

5.4 Varslingsplan

6 AVVIK OG AVVIKSBEHANDLING

6.1 Avvik fra SHA-planen

Endringer i SHA-planens forutsetninger skal håndteres som avvik. Med avvik er her å forstå:

- Endringer i organisasjon, både byggherres og entreprenørens organisasjon.
- Endringer i tidsplanen, framdriftsplanen ved forhold som har betydning for samordningen av arbeidsoperasjoner mellom de ulike entreprenørene.
- Forhold som krever spesielle tiltak. Når det avdekkes nye forhold som ikke allerede er beskrevet i SHA-planen og som er av betydning for arbeidstakerens liv og helse.

6.1.1 Entreprenørens plikter

Representant fra hovedentreprenør skal straks melde til byggherren når det avdekkes eller oppstår avvik i forhold til organisasjon, framdrift og når nye forhold som krever spesielle tiltak oppstår. I avviksmeldingen skal det framlegges for byggherren forslag til løsninger som bidrar til å lukke avviket/-ene.

6.1.2 Byggherres plikter

Byggherren skal vurdere avvikene, eventuelt drøfte forslag til løsninger før beslutning om tiltak tas.

Byggherren skal fortløpende oppdatere SHA-planen når det oppstår endringer i planforutsetningene som har betydning for arbeidstakernes liv og helse.

Entreprenøren skal umiddelbart orientere sine ansatte og underentreprenører om endringer og oppdateringer av SHA-planen.

6.2 HMS-avvik

HMS-avvik (både ulykker, nestenulykker og farlige forhold) skal rapporteres i henhold til entreprenørens gjeldende skjema. Alle avvik skal behandles i byggemøte med sikte på å klarlegge årsaksforhold og fastsette tiltak for å hindre gjentakelse.

Entreprenøren skal sørge for at informasjon og erfaringsoverføring fra avviksbehandlingen blir gitt til alle som jobber på det aktuelle prosjektet.

7 VEDLEGG

- Vedlegg 7.1 Prosedyre for stillingsbeskrivelse for HMS-koordinator i prosjekteringsfasen
- Vedlegg 7.2 Prosedyre for stillingsbeskrivelse for HMS-koordinator i utførelsesfasen
- Vedlegg 7.3 Skjema for melding av avvik fra SHA-planen
- Vedlegg 7.4 Lover, forskrifter og håndbøker

7.1 Prosedyre for stillingsbeskrivelse for HMS-koordinator i prosjekteringsfasen

1. Formål

- Formålet med stillingsbeskrivelsen er å gi en systematisk oversikt over ansvar og oppgaver for HMS-koordinator i prosjekteringsfasen, jf. Byggherreforskriften.

2. Målgruppe

- HMS-koordinator i prosjekteringsfasen.

3. Endring/oppdatering:

- Prosedyren revideres ved behov.

4. Referanser

- Gjeldende Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- og anleggsplasser (Byggherreforskriften).

5. Beskrivelse av ansvar og oppgaver: HMS-koordinator i prosjekteringsfasen

- Skal ivareta hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø gjennom valg av arkitektoniske eller tekniske løsninger.
- Koordinere prosjekteringen slik at hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø blir ivaretatt
- Sørge for at sikkerhet-, helse- og arbeidsmiljøforhold som er omtalt i kvalitetsplanen fra tidligere planfaser, blir systematisk innarbeidet i planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA-planen).
- Utarbeide SHA-planen med utgangspunkt i mal for SHA-plan med veileder.
- Sørge for at SHA-planen er oppdatert til enhver tid.
- Sørge for at SHA-planen blir forelagt nærmeste leder for godkjenning.

7.2 Prosedyre for stillingsbeskrivelse for HMS-koordinator i utførelsesfasen

1. Formål

- Formålet med prosedyren er å gi en systematisk oversikt over ansvar og oppgaver for HMS koordinator i utførelsesfasen.

2. Målgruppe

- HMS-koordinator i utførelsesfasen.

3. Endring/oppdatering:

- Prosedyren revideres ved behov.

4. Referanser

- Gjeldende Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- og anleggsplasser (Byggherreforskriften).

5. Beskrivelse av ansvar og oppgaver: HMS-koordinator i utførelsesfasen:

- Oppgaven vil i hovedsak være å påse at det er avklarte ansvarsforhold, etablerte systemer og prosedyrer, og at disse følges i henhold til HMS-krav i kontrakten og at HMS-kravene blir håndtert som angitt i SHA-planen.
- Følge opp risikoforhold i SHA-planen mht. krevd dokumentasjon og avtalte frister.
- Sørge for at det utarbeides tidsplaner som sikrer at det avsettes tilstrekkelig tid til utførelse av de forskjellige arbeidsoperasjoner.
- Følge opp at evt. underentreprenører håndterer kravene til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø i henhold til SHA-planen.
- Koordinere og sørge for at underentreprenører samarbeider dersom arbeidet deres kan påvirke hverandres sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.
- Se til at riggforhold er forsvarlige med tanke på HMS og miljø.
- Sørge for at det føres oversiktslister over ansatte på jobb.
- Sørge for at forhåndsmeldingen er satt opp synlig på anleggsplassen og at den oppdateres.
- Sørge for at organisasjonsplan med kontaktinfo er satt opp synlig på anleggsplassen.
- Delta ved vernerunder.
- Rapportere forhold knyttet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø av betydning for prosjektet skriftlig til nærmeste leder, deriblant avvik.
- Sørge for at SHA-planen er et levende dokument i utførelsesfasen som revideres ved behov.
- Sørge for en vesentlig bedring i ryddighet og sikkerhetstilstand på byggeplass.
- Sørge for at nødvendig verneutstyr alltid er tilgjengelig og i bruk.

7.3 Skjema for melding av avvik fra SHA-planen

Stjørdal kommune	Prosjekt/ansv.nr.:	Saksnr (Elements):	Arkivref.:
MELDING OM AVVIK FRA SHA-PLANEN		Løpenummer:	
Dok. dato:	Rev. dato:	Dok.ansv.:	

Prosjekt:	
Kontrakt:	
Entreprenør:	
Byggherre:	
Avviket gjelder:	

Beskrivelse av avvik: (fylles ut av byggherren eller entreprenøren)
Konsekvenser for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø:

Lever av byggherre/entreprenør		Akseptert av entreprenør/byggherre	
Dato	Signatur	Dato	Signatur

Informasjon om bruk av skjemaet:

- Skjemaet skal benyttes til å melde avvik fra SHA-planen som har betydning for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø, jf. byggherreforskriftens § 8, bokstav d.

- Et avvik skal meldes av den som først blir oppmerksom på det - enten entreprenør eller byggherre.
- Begge parter har ansvar for å melde avvik.
- Byggherren skal behandle avviket og innarbeide det i SHA-planen.
- Byggherren beholder originaldokumentet, kopi kan beholdes av entreprenøren.

7.4 Lover, forskrifter og håndbøker

Denne oversikten er veiledende og den enkelte må selv vurdere hvilke lover, forskrifter og håndbøker/veiledninger som er aktuelle for denne HMS-planen.

Det kan gjøres endringer i forskriftene og det er derfor viktig at det kontrolleres at det arbeides etter siste utgave.

- Arbeidsmiljøloven, [Arbeidsmiljøloven](#)
- Forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid). Bl.a. kapittel 21. Gravearbeid. [Forskrift om utførelse av arbeid fra lovdata.no](#)
- Forurensningsloven, spesielt [§32 Håndtering av næringsavfall](#)
- Brann- og eksplosjonsvernloven
- Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften), [Byggherreforskriften, lovdata.no](#)
- Forskrift om Identitetskort (ID-kort) på bygge- og anleggsplasser
- Forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)
- Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, av 01.01.2013
- Relevante håndbøker fra Statens Vegvesen: [Statens Vegvesen: Håndbøker](#)
- På Arbeidstilsynets nettside finnes det flere oversikter over arbeidsmiljøkrav og HMS-krav innen bygg og anlegg: [Arbeidstilsynet: HMS i bygg og anlegg](#)
- Forhåndsmelding av midlertidig eller skiftende arbeidsplass, skjema for signering og innsending med Bank-ID via Altinn: [Forhåndsmelding av arbeidsplass med midlertidig eller skiftende bygge- eller anleggsarbeid](#)
- Forskrift om arbeidsplasser og arbeidslokaler, [Arbeidsplassforskriften](#)